

P R E D L O G O S N O V E
ZA VOĐENJE PREGOVORA ZA ZAKLJUČIVANJE
SPORAZUMA
IZMEĐU
VLADE CRNE GORE
I
VLADE REPUBLIKE TURSKE
O OBAVLJANJU PLAĆENE DJELATNOSTI IZDRŽAVANIH ČLANOVA PORODICE
ČLANOVA DIPLOMATSKOG ILI KONZULARNOG PREDSTAVNIŠTVA

Podgorica, novembar 2019. godine

I USTAVNI OSNOV

Osnov za zaključivanje Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Turske o obavljanju plaćene djelatnosti izdržanih članova porodice članova diplomatsko-konzularnih predstavništava sadržan je u odredbi člana 15 stav 1 Ustava Crne Gore, kojom je propisano da Crna Gora na principima i pravilima međunarodnog prava, sarađuje i razvija prijateljske odnose sa drugim državama, regionalnim i međunarodnim organizacijama, kao i odredbama člana 100 tačke 1 i 4 Ustava, kojima je propisano da Vlada vodi unutrašnju i vanjsku politiku i zaključuje međunarodne ugovore.

II OCJENA STANJA ODNOSA SA REPUBLIKOM TURSKOM

Crna Gora i Republika Turska imaju prijateljske i sadržajne odnose, koji su dodatno osnaženi savezništvom u NATO, te čvrsto povezani ekonomskom saradnjom i brojnim potencijalima za njihovo dalje unapređenje. Dvije zemlje održavaju redovan politički dijalog i imaju dinamičnu ekonomsku saradnju, kontinuirano povećanje robne razmjene i porast broja stranih direktnih investicija. Sadržajna saradnja ostvaruje se u oblastima odbrane, kulture i saobraćaja zdravstva, obrazovanja. Kontinuirani doprinos turske Agencije za međunarodni razvoj i saradnju (TIKA) realizaciji projekata, kao i stipendiranje crnogorskih studenata značajna je podrška u nadgradnji znanja i razvoja.

III RAZLOZI ZA ZAKLJUČIVANJE MEĐUNARODNOG UGOVORA

Na osnovu Bečke konvencije o diplomatskim odnosima iz 1961. godine i Bečke konvencije o konzularnim odnosima iz 1963. godine, članovi porodice članova diplomatskih i konzularnih predstavništava, koji čine dio njihovog domaćinstva, uživaju određene privilegije i imunitete, što može biti od uticaja i na mogućnost da obavljaju određenu plaćenu djelatnost u državi prijema. Posljednjih godina je postala uobičajena međunarodnopravna praksa zaključivanja bilateralnih sporazuma kojima se na recipročnoj osnovi reguliše zapošljavanje članova porodice zaposlenih u diplomatsko-konzularnim predstavništvima ili misijama pri međunarodnim organizacijama.

Naime, u savremenim uslovima života sve je češća pojava da u mnogim zemljama bračni/vanbračni drugovi odbijaju da napuste svoj posao da bi pratili u inostranstvo bračnog i vanbračnog partnera koji je član diplomatsko-konzularnog osoblja ili misije pri međunarodnoj organizaciji. Stoga, osnovni cilj ovakvih sporazuma je očuvanje normalnog porodičnog života diplomatsko-konzularnih predstavnika i držanje porodice na okupu, uz zadovoljenje profesionalnih i ekonomskih preduslova za funkcionisanje porodica. Efekti rada diplomatsko-konzularnih predstavnika u slučaju razdvojenih porodica nesumnjivo su manji od efekata rada od onih diplomatsko-konzularnih predstavnika koji rade u okruženju svojih porodica koji se nalaze sa njima u državi službovanja.

Druga svrha ovih sporazuma je, da se krugu lica koja su obuhvaćena ovim sporazumima ograniče privilegije i imuniteti kada su u pitanju aktivnosti vezane za obavljanje plaćene djelatnosti, koje bi im inače pripadali prema Bečkim konvencijama o diplomatskim i konzularnim odnosima.

Plaćenom djelatnošću se smatra svaka aktivnost za koju se prima novčana naknada po osnovu ugovora o radu ili drugog ugovora kojom stranac bez zasnivanja radnog odnosa ostvaraju prava po osnovu rada regulisana zakonodavstvom države prijema.

Izmjenama i dopunama Zakona o strancima ("Službeni list CG", broj 3/19) definisano je (član 40) da se strancu koji po međunarodnom pravu uživa privilegije i imunitet može se izdati dozvola za privremeni boravak i rad ako je to uređeno međunarodnim ugovorom, čime su se stekli pravni uslovi za zaključivanje ove vrste sporazuma.

Crna Gora je u prethodnom periodu zaključila slične sporazume sa Belgijom, SAD i nedavno sa Srbijom i Velikom Britanijom. Predstoji potpisivanje sporazuma sa Saveznom Republikom Njemačkom. Interes za zaključivanje ovih sporazuma iskazale su i Ukrajina, Francuska, Mađarska i neke druge zemlje, a ovo pitanje bi trebalo urediti, odnosno zaključiti slične sporazume i sa svim drugim zemljama u kojima Crna Gora ima svoja DKP.

IV OSNOVNA PITANJA O KOJIMA ĆE SE VODITI PREGOVORI

Sporazumom se na bazi reciprociteta i pod odgovarajućim uslovima, omogućava određenim kategorijama članova porodice članova diplomatsko-konzularnih predstavništava akreditovanih u državi prijema ili međunarodnoj organizaciji sa sjedištem, koji čine dio njihovog domaćinstva (bračnom i vanbračnom drugu/partneru i neoženjenoj/neudatoj djeci do 21 odnosno 25 godine starosti ukoliko se školuju na univerzitetu i dok su izdržavana lica da obalaju plaćenu djelatnost u periodu trajanja mandata člana diplomatsko-konzularnog predstavnika).

Postupak zapošljavanja članova porodice člana diplomasko-konzularnog predstavništva države imenovanja pokreće se tako što diplomatsko-konzularno predstavništvo podnosi zvaničan zahtjev za obavljanje plaćene delatnosti ministarstvu spoljnih poslova države prijema, koji, nakon što utvrdi da ne postoje smetnje, u smislu ispunjenosti uslova predviđenih ovim sporazumom, kao i važećim zakonodavstvom države prijema, obavještava diplomatsko-konzularno predstavništvo države imenovanja, preko ministarstva vanjskih poslova države prijema, o odluci donijetoj u vezi sa zahtjevom za obavljanje plaćene delatnosti.

Sporazumom se definiše da član porodice koji obavlja plaćenu djelatnost, neće uživati imunitet od građanske i upravne jurisdikcije države prijema, u skladu sa Bečkom konvencijom o diplomatskim odnosima iz 1961. godine i drugim međunarodnim ugovorima koji uređuju ovu oblast, za radnje ili propuste koje učine u vezi sa izvršavanjem zadataka u okviru obavljanja plaćene djelatnosti.

Definisano je, takođe, da će država imenovanja ozbiljno uzeti u razmatranje zahtjev za odricanje od imuniteta od krivične jurisdikcije koju uživa korisnik odobrenja u odnosu na državu prijema, a u vezi sa bilo kojim djelom ili propustom koji proizilazi iz plaćene djelatnosti, osim u posebnim slučajevima gdje država imenovanja smatra da bi takvo odricanje moglo biti suprotno njenim vlastitim interesima.

U slučajevima kada korisnik odobrenja za obavljanje plaćene djelatnosti uživa imunitet od krivične jurisdikcije države imenovanja, u skladu sa odredbama Bečkih konvencija, odricanje od imuniteta od krivične jurisdikcije se neće tumačiti kao proširenje na imunitet od izvršenja kazne, za koje je potrebno posebno ukidanje. U slučaju takvog zahtjeva, država imenovanja ozbiljno će razmotriti zahtjev države prijema.

Sporazum sadrži i odredbe o sistemu opozivanja i režim socijalnog osiguranja kojem kategorije lica na koja se odnosi sporazum podliježu dok obavljaju plaćenu djelatnost u državi prijema.

V STAVOVI I MIŠLJENJA ZAINTERESOVANIH ORGANA

Ministarstvo finansija i Ministarstvo unutrašnjih poslova iz okvira svoje nadležnosti nemaju primjedbi na Nacrt sporazuma.

VI PROCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA IZVRŠENJE UGOVORA

Za izvršenje ovog Sporazuma nije potrebno da se obezbijede dodatna finansijska/budžetska sredstva.

VII POTREBA USAGLAŠAVANJA PROPISA

Zaključivanje ovog sporazuma ne zahtijeva izmjenu važećih ili donošenje novih propisa.

VIII PREDLOG SASTAVA DELEGACIJE I TROŠKOVI PREGOVORA

Pregovori za zaključivanje ovog sporazuma će se voditi diplomatskim putem, pa za vođenje pregovora nije potrebno obezbijediti finansijska sredstva.

Prilog: Nacrt sporazuma

SPORAZUM
IZMEĐU VLADE CRNE GORE I VLADE REPUBLIKE TURSKE
O OBAVLJANJU PLAĆENE DJELATNOSTI IZDRŽAVANIH ČLANOVA PORODICE
ČLANOVA DIPLOMATSKIH I KONZULARNIH PREDSTAVNIŠTAVA

Vlada Crne Gore

i

Vlada Republike Turske

(u daljem tekstu „Strane“),

Imajući u vidu naročito visok nivo razumijevanja između dvije zemlje;

U cilju utemeljenja novih mehanizama jačanja svojih diplomatskih odnosa;

Saglasile su se o sljedećem:

Član 1

1. Izdržavanim članovima porodice zaposlenih jedne od Strana zvanično akreditovanih kod druge Strane kao članovi diplomatskih ili konzularnih predstavništava, kao i akreditovanih članova stalnih misija države imenovanja pri međunarodnim organizacijama sa sjedištem u zemlji prijema, priznaće se pravo na obavljanje plaćene djelatnosti u zemlji prijema u skladu sa ovim sporazumom i na osnovu reciprociteta.
2. U smislu ovog sporazuma „član diplomatskog i konzularnog predstavništva, kao i stalne misije pri međunarodnoj organizaciji“ znači zaposleni zemlje imenovanja, koji je postavljen na zvaničnu dužnost u zemlji prijema u diplomatskom ili konzularnom predstavništvu ili u stalnoj misiji pri međunarodnoj organizaciji i koji nije državljanin zemlje prijema.
3. U smislu ovog sporazuma, izraz „izdržavano lice“ se odnosi na:
 - a) supružnika u skladu sa zakonima zemlje prijema;
 - b) nevjenčanu djecu do navršene 21 godine;
 - c) nevjenčanu djecu do navršene 25 godine, upisane na univerzitet ili u druge visoko obrazovne centre priznate od obje države; i
 - d) nevjenčanu djecu sa fizičkim ili mentalnim invaliditetom.

Član 2

1. Prije nego što izdržavano lice može započeti obavljanje plaćene djelatnosti u zemlji prijema, potrebno je da ambasada zemlje imenovanja uputi, u ime izdržavanog lica, zvanični zahtjev ministarstvu vanjskih poslova zemlje prijema.
2. Zahtjev mora sadržavati podatke da je lice u pitanju izdržavano lice i kratko objašnjenje vrste zaposlenja koje se predlaže za obavljanje.
3. Nakon provjere da lice u pitanju pripada jednoj od kategorija definisanih ovim sporazumom i nakon razmatranja primjenjivih unutrašnjih procedura, ministarstvo

vanjskih poslova zemlje prijema će odmah i zvanično obavijesti ambasadu zemlje imenovanja da se tom izdržavanom licu odobrava obavljanje plaćene djelatnosti, u skladu sa relevantnim zakonodavstvom zemlje prijema.

4. Na isti način, ambasada zemlje imenovanja mora informisati ministarstvo vanjskih poslova zemlje prijema o prestanku obavljanja plaćene djelatnosti od strane izdržavanog lica i mora podnijeti novi zahtjev u slučaju da izdržavano lice odluči da traži novo zaposlenje.

Član 3

1. Odobrenje za obavljanje plaćene djelatnosti može biti izdato za one kategorije poslova dogovorene od Strana na osnovu svakog pojedinačnog slučaja, razmjenom diplomatskih nota.
2. Odobrenje za obavljanje plaćene djelatnosti, u skladu sa ovim sporazumom, ne daje pravo na nastavak obavljanja posla ili prebivalište u zemlji prijema, nakon prestanka mandata zaposlenog čijeje porodice izdržavano lice član.
3. Obje Strane zadržavaju pravo da odbiju izdavanje odobrenja za obavljanje plaćene djelatnosti iz ovog sporazuma, iz razloga nacionalne bezbjednosti ili ako je zatraženo zaposlenje rezervisano isključivo za državljanje zemlje prijema, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom svake Strane.

Član 4

U slučaju kada izdržavano lice, koje ima odobrenje za obavljanje plaćene djelatnosti, uživa sudski imunitet u zemlji prijema u skladu sa Bečkim konvencijama o diplomatskim i konzularnim odnosima, ili u skladu sa drugim primjenjivim međunarodnim sporazumom:

- a) takvo izdržavano lice neće uživati građanski ili upravni imunitet u zemlji prijema za radnje koje učine u vezi sa izvršavanjem zadataka u okviru obavljanja plaćene djelatnosti, i
- b) zemlja imenovanja će ozbiljno uzeti u razmatranje svaki zahtjev zemlje prijema za odricanje od imuniteta od krivične jurisdikcije izdržavanog lica, optuženog za činjenje krivičnog djela u vezi sa izvršavanjem zadataka u okviru obavljanja plaćene djelatnosti. U slučaju kada imunitet nije skinut a zemlja prijema smatra da se radi o ozbiljnoj stvari, zemlja prijema može zatražiti da izdržavano lice napusti državu.

Član 5

1. Izdržavana lica koja obavljaju plaćenu djelatnost moraju izmirivati u zemlji prijema sve poreze koji se odnose na zaradu koju primaju obavljajući svoje aktivnosti, u skladu sa poreskim zakonima zemlje prijema.
2. Izdržavana lica koja obavljaju plaćenu djelatnost u skladu sa ovim sporazumom podliježu zakonodavstvu socijalnog osiguranja zemlje prijema.

Član 6

Ovaj sporazum ne podrazumijeva automatsko priznavanje zvanja ili diploma stečenih u inostranstvu. Takvo priznavanje može biti odobreno jedino u skladu sa važećim propisima koji regulišu ovu oblast u zemlji prijema. Odobrenje za obavljanje plaćene

djelatnosti ne podrazumijeva izuzimanje od pravnih ili drugih zahtjeva koji se odnose na lične karakteristike, profesionalne ili druge kvalifikacije koje lice u pitanju mora posjedovati prilikom obavljanja plaćene djelatnosti.

Član 7

1. Odobrenje za obavljanje plaćene djelatnosti će prestati čim korisnik odobrenja prestane da ima status izdržavanog lica, ili datumom ispunjenja ugovornih obaveza ili, a u svakom slučaju, prestankom mandata zaposlenog čije je porodice izdržavano lice član.
2. Prestanak važenja odobrenja će uzeti u obzir razuman period odlaganja prestanka važenja koji je predviđen Bečkim konvencijama o diplomatskim i konzularnim odnosima, ne prekoračujući period od tri mjeseca.
3. Svaki ugovor o radu zaključen sa izdržavanim licem treba da sadrži klauzulu kojom se ugovor prekida uslijed prestanka važenja odobrenja za obavljanje plaćene djelatnosti.

Član 8

1. Svi nesporazumi oko tumačenja ili primjene ovog sporazuma biće riješeni između Strana diplomatskim sredstvima.
2. Ovaj sporazum se može izmjeniti i dopuniti uzajamnom saglasnošću Strana, putem razmjene diplomatskih nota. Izmjene i dopune će stupiti na snagu u skladu sa procedurom propisanom u članu 9 ovog sporazuma.

Član 9

Ovaj sporazum će stupiti na snagu trideset (30) dana nakon razmjene poslednje notifikacije o okončanju svih potrebnih ustavnih i zakonskih procedura.

Član 10

Ovaj sporazum će biti na snazi neodređeno vrijeme, sve dok ga jedna od Strana ne okonča dostavljanjem pisanog obavještenja šest mjeseci unaprijed drugoj Strani.

U tom slučaju, ovaj sporazum će prestati da važi devedeset (90) dana nakon datuma prijema takvog obavještenja.

Sačinjeno u, dana, u dva primjerka, svaki na crnogorskom, turskom i engleskom jeziku, pri čemu su svi tekstovi podjednako vjerodostojni. U slučaju razlika u tumačenju, mjerodavan je tekst na engleskom jeziku .

ZA VLADU CRNE GORE

ZA VLADU REPUBLIKE TURSKE